

Discurs de Clara Campoamor al Parlament el dia 1 d'octubre de 1931 on es va aprovar el dret al vot femení per 161 vots front 131.

Senyors diputats: lluny de censurar ni atacar les manifestacions de la meva col·lega, la senyoreta Kent, comprenc, ben al contrari, la tortura del seu esperit per haver-se vist avui en el tràngol de negar la capacitat inicial de la dona. Crec que per el seu pensament haurà hagut de passar, d'alguna forma, l'amarga frase d'Anatole France quan ens parla d'aquells socialistes què, forçats per la necessitat, anaven al Parlament a legislar en contra dels seus.

Respecte a les diverses afirmacions que s'han fet avui horabaixa contra el vot de la dona, he de dir, amb tota la consideració necessària, que no estan sostingudes en la realitat. Podem agafar a l'atzar algunes d'elles. Quan les dones s'han aixecat per protestar de la guerra del Marroc? Primer: I per què no els homes? Segon: Qui va protestar i s'aixecà a Saragossa quan la guerra de Cuba més que les dones? Qui va nodrir la manifestació pro responsabilitats de l'Ateneu, amb motiu del desastre d'Annual, més que les dones, que anaren en major nombre que els homes?

Les dones! Com pot dir-se que quan les dones donem senyals de vida per la República se'ls concedirà com a premi el dret a votar? És que no han lluitat les dones per la República? És què quan es fan elogis a les dones obreres i les dones universitàries no estan cantant la seva capacitat? A més a més, quan es parla de les dones obreres i universitàries, s'ignoraran totes les que no pertanyen a una classe ni l'altre? No sofreixen aquestes les conseqüències de la legislació? No paguen impostos per sostenir l'Estat de la mateixa forma que les altres i els homes? No reflueix sobre elles totes conseqüències de la legislació que s'elabora aquí per als dos sexes, però sols dirigida i matisada per un? Com pot dir-se que la dona no ha lluitat i que necessita una època, molts anys de República, per demostrar la seva capacitat? Per què no els homes? Per què l'home, a l'adveniment de la República ha de tenir els seus drets i han de posar-se en un llatzeret els de les dones?

Però a més a més, senyors diputats, els que votàreu per la República, i a qui us votaren els republicans, mediteu un moment i digueu si heu votat sols, si us votaren sols els homes. Ha estat absent el vot de la dona? Aleshores, si afirmau que la dona no influeix en res en la vida política de l'home, estau --fixau-vos bé-- afirmant la seva personalitat, afirmant la resistència a acatar-los. I és en nom d'aquesta personalitat, que amb la vostra repulsa que reconeixeu i declarau, per la que tancau les portes a la dona en matèria electoral? És que teniu dret a fer això? No, teniu el dret que vos ha donat la llei, la llei que vàreu fer vosaltres, però no teniu el dret natural fonamental, que es basa en el respecte a tot ésser humà, i ho feis per ostentar un poder; deixau que la dona es manifesti i veureu com aquest poder ho podreu seguir ostentant.

No es tracta aquí la qüestió des del punt de vista del principi, que prou clar està, i en les vostres consciències repercuteix, que és un problema d'ètica, de pura ètica reconèixer a la dona, ésser humà, tots els seus drets, per què ja des de Fitché, el 1796, s'ha acceptat, en principi també, el postulat de que sols aquell que no considera la dona un ésser humà és capaç d'afirmar que tots els drets de l'home i del ciutadà no han de ser el mateixos per la dona que per a l'home. en el Parlament francès, el 1848, Víctor Considerant es va aixecar per dir que una Constitució que concedeix el vot al pobre, al domèstic i a l'analfabet - i que a Espanya existeix- no pot negar-lo a la dona. No és des del punt de vista del principi, és des de la por que aquí s'ha exposat, fora de l'àmbit del principi -cosa dolorosa per un advocat- com es pot venir a discutir el dret de la dona a que sigui reconegut en la Constitució el de sufragi. I, des del punt de vista pràctic, utilitari. De què acusau la dona? És d'ignorància? Aleshores jo no puc, per enutjoses que siguin les estadístiques, deixar de referir-me a un estudi del senyor Luzuriaga vers l'analfabetisme a Espanya.

Ell fa un estudi cíclic des de 1868 fins l'any 1910, degut a que les estadístiques van molt lentes i a Espanya no n'hi ha d'altres. Sabeu què diu aquesta estadística? Diu que, prenent els números globals en el cicle de 1860 a 1910, s'observa que mentre el nombre total d'analfabets homes, lluny de disminuir, ha augmentat en 73.082, el de la dona analfabeta a disminuït en 48.098; i referint-se a la proporcionalitat de l'analfabetisme en la població global, la disminució en els homes és de sols 12,7 %, en tant que en les dones és de 20,2 %. Això vol dir simplement que la disminució de l'analfabetisme és més ràpida en les dones que en els homes i que continuar amb aquest procés de disminució en els dos sexes, no sols arribaran a assolir les dones el grau de cultura elemental dels homes, sinó que els sobrepassaran. Això en 1910. Des de 1910 ha seguit la corba ascendent, i la dona, avui en dia, és menys analfabeta que l'home. Aleshores, no és, des del punt de vista de la ignorància des del que es pot negar a la dona l'entrada en l'obtenció d'aquest dret.

Una altra cosa a afegir a l'home que ha de votar. No oblideu que no sou fills de varó tan sols, sinó que s'uneix en vosaltres el producte dels dos sexes. En absència meva i llegint el diari de sessions, vaig poder llegir que un doctor parlava aquí de que no havia equació possible i amb esperit heretat de Moebius i Aristòtil, declarava la incapacitat de la dona.

Referent a això, un sol argument: encara que no vulgueu i per si de cas admeteu la incapacitat femenina, votau amb la mitad del vostre ésser incapaç. Jo i totes les dones a les que represent volem votar amb la nostra meitat masculina, per què no hi ha degeneració de sexes, per què tots som fills d'home i dona i rebem per igual les dues parts del nostre ésser, argument que han desenvolupat els biòlegs. Som producte de dos éssers; no hi ha incapacitat possible de vosaltres en mi, ni de mí en vosaltres.

Desconèixer això és negar la realitat evident. Negau-la si voleu; sou lliures de fer-ho, però sols en virtut d'un dret que heu (perdonau-me la paraula, que dic sols per la seva claredat, no amb esperit agressiu) ostentat, per què vos donàreu a vosaltres mateixos les lleis; però no per què tingueu un dret natural per posar al marge a la dona.

Jo, senyors diputats, em sent ciutadà abans que dona, i consider que seria un profund error polític deixar al marge la dona al marge d'aquest dret, a la dona que espera i confia en vosaltres; a la dona que, com va ocórrer amb altres noves forces en la revolució francesa, serà indiscutiblement una nova força que s'incorpora al dret i no s'ha de fer res més que empènyer-la per a què segueixi el seu camí.

No deixeu la dona que, si és regressiva, pensi que la seva esperança va estar en la dictadura; no deixeu que la dona pensi, si és avançada, que la seva esperança d'igualtat està en el comunisme. No faceu, senyors diputats, aquest error polític de gravíssimes conseqüències. Salvau la República, ajudau la República acostant i sumant aquesta força que espera ansiosa el moment de la seva redenció.

Cada un parla en virtut d'una experiència i jo vos parl en nom de la meua pròpia. Jo som diputat per la província de Madrid; l'he recorregut, no sols en compliment del meu deure, sinó per afecte, moltes vegades, sempre, he vist que als actes públics com aflueix una concurrència femenina molt superior a la masculina, i he vist en els ulls d'aquestes dones l'esperança de redenció, he vist el desig d'ajudar la República, he vist la passió i l'emoció que posen en els seus ideals. La dona espanyola espera avui de la República la pròpia redenció i la redenció del fill. No cometeu l'error històric que mai no tendreu prou temps per plorar deixant al marge de la República a la dona, que representa una força nova, una força jove; que ha estat simpatia i suport pels homes que estaven a les presons; que ha sofert en molts casos com vosaltres mateixos, i que està anhelant, aplicant-se a si mateixa la frase de Humboldt de que l'única forma de madurar-se en l'exercici de la llibertat i de fer-la accessible a tots és caminar dins ella.

Senyors diputats, he pronunciat les meves darreres paraules en aquest debat. Perdonau-me si vos he molestat, consider que és la meua convicció la que parla; front un ideal que defensaria fins la mort; que posaria, com vaig dir ahir, el cap i el cor en el plateret de la pesadora ben igual que Breno va posar la seva espasa, per què s'inclinàs a favor del vot de la dona, que a més a més segueix pensant, no per vanitat, sinó per íntima convicció, que ningú en aquests moments serveix com jo a la República espanyola.